

στην αστυνομική δύναμη της πρωτεύουσας και ότι ο θάνατός του ήταν ακαριαίος.

Η λεία είναι ικανοποιητική: 141.000 πέζος. Όμως, προτού σκεφτούν τι θα κάνουν με αυτό το διόλου ευκαταφρόνητο ποσό, πρέπει να διαφύγουν γιατί, παρά τις διάφορες λανθασμένες υποθέσεις, η αστυνομία δεν βρίσκεται μακριά από την αλήθεια. Ο υπεύθυνος των ερευνών, αστυνόμος Σαντιάγο, επιστήθιος φίλος του Υριγκόγιεν και παλιός εχθρός των αναρχικών, δηλώνει αμέσως ότι οι αναρχικοί διέπραξαν την ληστεία. Ο πρώτος που συλλαμβάνεται είναι ο αυτοκινητιστής Ντοσιτέο Φρεΐχο Καρμπαγιέδο, κλασικός συνήθης ύποπτος: όταν πραγματοποιείται οποιαδήποτε βομβιστική ενέργεια ή ληστεία, ο πρώτος που συλλαμβάνεται είναι αυτός ο Ισπανός, ο οποίος, παρ' ότι δεν είναι άγιος, δεν έχει καμιά ανάμειξη σε αυτήν την ενέργεια.

Ο Ροσίνια ξέρει ότι έφτασε η ώρα να εγκαταλείψει το Μπουένος Άϊρες και να πάει στην Ουρουγουάη, όπου έχει αρκετούς καλούς φίλους. Γι' αυτόν τον λόγο, απευθύνθηκε στον Ανδαλουσιανό Μπούστος Ντουάρτε, έναν ναυτικό από το Τίγκρε που διατηρούσε στενές σχέσεις με τους αναρχικούς –ο ίδιος, λίγους μήνες αργότερα, θα προσφέρει καταφύγιο στον Σεβερίνο Ντι Τζιοβάνι στο δέλτα του ποταμού, όταν θα τον καταδιώκει ολόκληρη η αστυνομική δύναμη.

Ο Μπούστος Ντουάρτε συμφωνεί να τους μεταφέρει. Μαζί του θα ταξιδέψουν (στην βάρκα με το όνομα «*Kai óμως κινείται*») ο Ροσίνια και οι αδελφοί Μορέτι· ο Βάσκεθ Παρέδες θα ακολουθήσει διαφορετική κατεύθυνση. Θα αφήσουν το αυτοκίνητό τους σε ένα γκαράζ στο Σαν Φερνάντο που τους είχε υποδείξει ένας άλλος κάτοικος του Τίγκρε, γνωστός σε όλους ως «Μπέμπε Κάστρο». Οι τρεις φυγάδες περνούν το δέλτα και διανυκτερεύουν σε ένα αγρό-

κτημα στην Παλμίρα, το οποίο ανήκε στον Ιλάριο Κάστρο, πατέρα του «Μπέμπε».

Αλλά ο ιδιοκτήτης του γκαράζ στο Σαν Φερνάντο παίζει διπλό παιχνίδι: αφού εισπράττει τα χρήματα για την φύλαξη του αυτοκινήτου, ειδοποιεί την αστυνομία. Αμέσως κινητοποιείται ολόκληρο το Τμήμα Ερευνών και η Ασφάλεια. Πηγαίνουν στο γκαράζ, βρίσκουν το αυτοκίνητο της ληστείας, συλλαμβάνουν τον «Μπέμπε Κάστρο» και, εν συνεχεία, πηγαίνουν στο σπίτι του Μπούστος Ντουάρτε. Εκείνος λείπει, αλλά είναι εκεί η γυναίκα του και –ω! τι έκπληξη! – απαντά λεπτομερέστατα σε ό,τι την ρωτούν οι αστυνομικοί: αναγνωρίζει τον Ροσίνια και τους αδελφούς Μορέτι από τις φωτογραφίες τους, καθώς και τον Βάσκεθ Παρέδες, προσθέτοντας ότι ο τελευταίος δεν είχε επιβιβασθεί στην βάρκα του συζύγου της.

Για την αστυνομία, όλα είναι ξεκάθαρα. Ζητά την συνεργασία των αστυνομικών αρχών της Ουρουγουάης και αποστέλλει διάφορες ομάδες στην Κολόνια, την Παλμίρα, το Καρμέλο και το Μοντεβίδεο. Διατάσσεται πλήρης κινητοποίηση όλων των διαθέσιμων δυνάμεων για την σύλληψη των ληστών του νοσοκομείου Ροσόν. Εν τω μεταξύ, ο Ροσίνια και οι Μορέτι, αφού περιπλανήθηκαν έφιπποι στα βουνά γύρω από την Παλμίρα, νοικιάζουν ένα αυτοκίνητο και κατευθύνονται προς το Μοντεβίδεο. Βασίζονται στην βοηθεία του «οδηγού» Οζόρες, ενός χωρικού από τα ανατολικά, πρόθυμου να θυσιάσει ακόμη και την ζωή του για τους αναρχικούς.

Οι ανακοινώσεις στον Τύπο των Αργεντινών αστυνομικών Σαντιάγο και Ζαβάλα γεμίζουν με αισιοδοξία όλους αυτούς που εύχονται την σύλληψη των τριών φυγάδων. Τους ακολουθούν κατά πόδας, ενώ οι λεπτομέρειες της καταδίωξης δημοσιεύονται στις εφημερίδες λεπτό προς

λεπτό· από την Παλμίρα κατευθύνονται προς την Λα Αγκρασιάντα, περνούν από την Ντράμπλε πηγαίνοντας προς Βορρά, φθάνουν στο Σοριάνο και συνεχίζουν για την Μερσέντες. Από εκεί ακολουθούν τον δρόμο προς το Μοντεβίδεο και διανυκτερεύουν στην Καρντόνα, σε ένα μικρό ξενοδοχείο απέναντι από το αστυνομικό τμήμα. Από όπου περνούν, καταφθάνουν πληροφορίες μαρτύρων, για τις οποίες γίνεται πλήρης αναφορά στις εφημερίδες. Παραδείγματος χάριν, η *La Prensa* καταγγέλλει ότι στην Καρντόνα, σε μια τοποθεσία που ονομάζεται Λα Λάτα, οι φυγάδες εξασκήθηκαν στην σκοποβολή. Να τι γράφει στο φύλλο της 16ης Οκτωβρίου εκείνου του έτους: «Ο Ροσίνια φέρεται σαν αρχηγός των κακοποιών, υπάρχει δε η υποψία ότι ασκεί στους συνεργούς του ισχυρή ηθική επιρροή η οποία πηγάζει από την μεγάλη αποφασιστικότητα και τόλμη του, καθώς και από το γεγονός ότι είναι ένας ικανός και δεινός σκοπευτής, όπως απέδειξε στην επίδειξη που έκανε σε μερικά άτομα στην Λα Λάτα (Καρντόνα), ενώπιον των οποίων, από μια απόσταση 30 μέτρων και χρησιμοποιώντας μια Γουΐντσεστερ, ένα Μάουζερ κι ένα ρεβόλβερ, τρύπησε τον πάτο ενός φλασκιού που το στόμιό του δεν ήταν φαρδύτερο από ένα ασημένιο νόμισμα αξίας ενός ουρουγουανού πέζος. Ο Ροσίνια πραγματοποίησε αυτήν την άσκηση για δύο λόγους: ως εξάσκηση για κάτι απρόβλεπτο που θα μπορούσε να παρουσιασθεί ανά πάσα στιγμή και ως επίδειξη της σκοπευτικής του δεινότητας».

Στο Σαν Χοσέ, παραλίγο να πέσουν στα χέρια της ουρουγουανής αστυνομίας, την οποία βοηθά με κάθε δυνατό τρόπο εκείνη της Αργεντινής. Τελικώς, φτάνουν στο Μοντεβίδεο και το πρώτο πράγμα που κάνουν είναι να πιούν κάτι στο καφενείο Ντε Σάλβο, στην λεωφόρο Μιγιάν-υ-Βιλάρντεμπο. Εκεί τους αφήνει ο οδηγός Οζόρες. Μετά από το

καφενείο κατευθύνονται πεζή προς το κουρείο που βρίσκεται κοντά στην λαχαναγορά, στην οδό Χοσέ Λ. Τέρα, όπου ξυρίζονται, για να περιπλανηθούν εν συνεχείᾳ στα δρομάκια της εργατικής αυτής συνοικίας στην οποία κατοικούν πολλοί αναρχικοί.

Αυτή είναι η τελευταία πληροφορία που έχουμε γι' αυτούς. Η αστυνομία, παρά την τεράστια προσπάθειά της, δεν θα μπορέσει να εντοπίσει τα ίχνη τους. Όλη η αισιοδοξία εξατμίζεται. Οι εφημερίδες αρχίζουν τότε να επιτίθενται με δριμύτητα κατά της αστυνομίας για την ολιγωρία της. Η *Critica* εκμεταλλεύεται το γεγονός, ξεσπώντας σε μια βάναυση γελοιοποίηση των ανδρών του επιθεωρητού Σαντιάγο, ο οποίος προϊστάτο των ερευνών. Παραδείγματος χάριν, στο πρωτοσέλιδό της βάζει τον εξής τίτλο: «Η αστυνομία ανακαλύπτει αυτοκίνητα-φαντάσματα σε κάθε γωνιά της Ουρουγουάης αλλά και της χώρας μας»· ενώ σε ένα μονόστηλο με τίτλο «Σε στυλ Μαρκ Τουαίν», γράφει: «Ο Μαρκ Τουαίν μάς έχει αφηγηθεί την κωμικοτραγική περιπέτεια κάποιων ντετέκτιβ οι οποίοι, εφοδιασμένοι με έναν μεγεθυντικό φακό, ακολουθούσαν τα ίχνη ενός ελέφαντα που το είχε σκάσει.

Απορροφημένοι από την καταδίωξη, με τα μάτια καρφωμένα στο έδαφος, εξέταζαν τα ίχνη που, μεταξύ άλλων, άφηναν τα πόδια του παχύδερμου στο μονοπάτι. Ξαφνικά σκουντούφλησαν με το κεφάλι πάνω σ' έναν ακαθόριστο όγκο, σήκωσαν τα μάτια τους και βρέθηκαν μπροστά στην προβοσκίδα του ελέφαντα, σε απόσταση λίγων μόνο χιλιοστών και εντελώς τυχαία, παρά το κολοσσιαίο μέγεθος του. Κάτι παρόμοιο συμβαίνει και στην αστυνομία μας που είναι η καλύτερη του κόσμου. Θέλοντας να δει καλύτερα, δεν βλέπει τίποτε, και όταν βρίσκει κάτι, αυτό συμβαίνει επειδή την αφήνουν να το ανακαλύψει. Εάν υπάρχει αμφιβολία για

την θεωρητική ἀποτελεσματικότητα των αστυνομικών μας, αυτή θα μπορούσε να διαλυθεί μπροστά στην αλάνθαστη βεβαιότητα των υποθέσεών τους. Αλλά δυστυχώς, στο πρακτικό επίπεδο, η ατυχία, η εμμονή στην λεπτομέρεια, το χαμένο λεπτό, μια λάθος εκτίμηση του χρόνου, του χώρου ή της απόστασης, δημιουργούν ανάμεσα στα λαγωνικά της αστυνομίας και το θήραμά τους μια ανησυχητικά μεγάλη απόσταση. Σίγουρα, ακόμη και το μναλό του πλέον επιτυχημένου κωμοδιογράφου του καμπαρέ, δεν θα μπορούσε να επινοήσει τόσο κωμικές και γαργαλιστικές καταστάσεις, όπως εκείνες που μάς προσφέρει σε καθημερινή βάση η καλύτερη αστυνομία του κόσμου, στην θεαματικότερη έρευνα».

Με τα φύλλα της που ήταν αφιερωμένα στην ληστεία του Ροσόν και στις λεπτομέρειες της καταδίωξης των φυγάδων στην Ουρουγουάη, η *Critica* αύξησε σημαντικά τα κέρδη της· η κυκλοφορία της παρουσιάζει συνεχή αύξηση, το κοινό καταβροχθίζει λαίμαργα τις ειδήσεις. Μοιάζει να τάσσεται με το μέρος των φυγάδων, αλλά δεν είναι έτσι. Ο Ροσίνια το γνωρίζει πολύ καλά, αντιλαμβάνεται πλήρως ότι αυτά τα δημοσιεύματα δεν είναι τίποτε άλλο παρά αντιδραστική δημοσιογραφία: στην πραγματικότητα, η *Critica* υποστήριζε την αστυνομία. Οι τέσσερεις αναρχικοί θα προτιμούσαν να τους αγνοούν και όχι να βρίσκονται καθημερινά στο πρωτοσέλιδο τής πρώτης σε κυκλοφορία εφημερίδας, με τις φωτογραφίες τους σε περίοπτη θέση. Ο Ροσίνια όμως δεν είναι παρορμητικός. Παραδείγματος χάριν, αν ήταν στην θέση του ο Ντι Τζιοβάνι, θα πήγαινε αυτοπροσώπως στην σύνταξη της *Critica*, αδιαφορώντας για τον κίνδυνο και θα διεμήνυνε στον διευθυντή να διακόψει αυτήν την εκστρατεία, γιατί αλλιώς θα τον πυροβολούσε τέσσερεις φορές στο στήθος. Ο Ροσίνια δεν θα κάνει κάτι τέτοιο.

Αυτός θα χρησιμοποιήσει την *Critica* για τους δικούς του σκοπούς· της απευθύνει διάφορες επιστολές, στις οποίες ο Μποτάνα θα αφιερώσει μια ολόκληρη σελίδα. Αυτές οι επιστολές, μαζί με εκείνες που θα στείλει αργότερα ο Βάσκεθ Παρέδες, είναι γεμάτες με ψευδείς μαρτυρίες, εξομολογήσεις και τοποθεσίες που θα αποπροσανατολίσουν ακόμη περισσότερο την αστυνομία.

Οι μέρες περνούν –ο Σαντιάγο, ο Ζαβάλα και ο Γκαριμπότο, καθώς και όλη η ομάδα τους, αναγκάζονται να παραδεχθούν την ήττα τους και να επιστρέψουν στην βάση τους. Δεν τους απομένει τίποτε άλλο, παρά να περιμένουν και να έχουν εμπιστοσύνη στο αναντικατάστατο όπλο που διαθέτει η αστυνομία: στους πληροφοριοδότες. Σε αυτά τα όντα που ανήκουν στα πλέον διαφορετικά κοινωνικά στρώματα: σερβιτόροι, αχθοφόροι, εφημεριδοπόλες, αυτοκινητιστές, υπάλληλοι, δικηγόροι, γιατροί, συγγενείς στρατιωτικών, καντηλανάφτες, θρησκόληπτοι, πόρνες, προαγωγοί –σε όλο εκείνο το φάσμα των άμισθων συνεργατών που αποτελούν την αποτελεσματικότερη «πέμπτη φάλαγγα» που διαθέτει η αστυνομία για να νικήσει τον αγωνιστικό αναρχισμό.

Ελάχιστα γεγονότα απασχόλησαν τόσο πολύ την κοινή γνώμη εκείνης της εποχής, όσο η ληστεία του νοσοκομείου Ροσόν και η καταδίωξη του Ροσίνια και των φίλων του. Στην Ουρουγουάη, η υπόθεση έφτασε στο Κοινοβούλιο όπου κατατέθηκε επερώτηση προς τον υπουργό Δημόσιας Τάξης για το φιάσκο της αστυνομίας. Στην χώρα μας, η *La Prensa* αποδίδει την αποτυχία τής επιχείρησης στην έλλειψη αισθήματος ευθύνης εκ μέρους των ανθρώπων «του δρόμου», δεδομένου ότι κατά την διάρκεια της ληστείας «κανείς δεν έκανε το παραμικρό για να την εμποδίσει ή να συλλάβει τους ληστές». Και βεβαίως, ένα γεγονός τέτοιας εμβέλειας

δεν μπορούσε να αφήσει αδιάφορους τους κύκλους των αναρχικών: ενώ η *La Protesta*, με την υπογραφή του Αμπάδ δε Σαντιγιάν, αποστασιοποιείται από το επεισόδιο και «από ανθρώπους όπως ο Ροσίνια και οι Μορέτι», απευθύνοντας έκκληση προς τους αναρχικούς «να περιορίσουν και να απομονώσουν αυτήν την εστία διαστροφής και διαστρέβλωσης των ιδεωδών και των μεθόδων πάλης· ο ληστρικός αναρχισμός [*anarcho-banditismo*] αποτελεί πλέον μια αληθινή μάστιγα». Η άλλη εφημερίδα, η *La Antorcha*, την οποία διηγήθηκε ο Γκονζάλες Πατσέκο, θα γράψει ότι όλα αυτά είναι παραμύθια της αστυνομίας, και ότι ούτε ο Ροσίνια, ούτε ο Βάσκεθ Παρέδες, ούτε οι Μορέτι είχαν οποιαδήποτε ανάμειξη στην ληστεία του Ροσόν.

Για τον Γκονζάλες Πατσέκο όλα αυτά δεν είναι τίποτε άλλο, παρά «μια σκοτεινή μηχανορραφία της αντίδρασης, μια σκευωρία της αστυνομίας εναντίον του αγωνιστικού αναρχισμού», «πίσω από όλα αυτά κρύβεται ένα δόλιο κίνητρο, και πίσω από αυτό μια εξ ίσου δόλια προσωπικότητα: ο αστυνόμος Σαντιάγο. Εθισμένος σε μια ζωή γεμάτη ατιμίες, αυτός ο νέος υποκινητής διώξεων και βιαιοτήτων κατά του αναρχισμού, κρίνει ότι έφτασε η στιγμή να παίξει το τελευταίο του χαρτί εναντίον μας. Όμως τα πράγματα πάνε άσχημα γι' αυτόν και ακολουθεί λάθος δρόμο. Δεν θα κατορθώσει με παρόμοια μέσα να αποκόψει τους δεσμούς των εργατικών στρωμάτων με ένα κίνημα που γεννήθηκε μέσα στους κόλπους της εργατικής τάξης και αποτελεί τον μοναδικό ηθικό ορίζοντα αυτήν την εποχή. Ό,τι δεν ήττηθηκε ούτε από την βία, ούτε από την τρομοκρατία, ούτε από τον θάνατο, ασφαλώς δεν θα υποκύψει σε μια σκοτεινή και συνάμα χονδροειδή σκευωρία της αστυνομίας».

Εν συνεχεία, απαντώντας στους ανθρώπους της *La Protesta*, ο ίδιος ο Γκονζάλες Πατσέκο θα πάρει θέση, όσον

αφορά τους αναρχικούς ληστές: «Είναι καλοί ή κακοί οι κακοποιοί; Γιατί θα έπρεπε να μάς ενδιαφέρει αυτό σύντροφοι; Αυτήν την ερώτηση –που θα έπρεπε να γίνει προς τον δικαστή, αν και αυτό δεν συμβαίνει ποτέ– εμείς θα πρέπει να την ξεπεράσουμε, απορροφώντας την μέσα στην γεμάτη πάθος φωτιά των διεκδικήσεων μας: αυτοί είναι θύματα. Χωρίς να παρασυρθούμε από συναισθηματισμούς για εκείνους που δρουν παράνομα, μπορούμε να πούμε με βεβαιότητα ότι είναι πάντοτε καλύτεροι από εκείνους που τους τιμωρούν. Κλίμακα αξιολόγησης; Αν είναι δυνατόν να εφαρμοσθεί κάποια, αυτή θα έπρεπε να είναι η ακόλουθη: ο υποτιθέμενος κακοποιός είναι πιό ανθρώπινος από τον δεσμοφύλακα, αυτός είναι λιγότερο κάθαρμα από τον αστυνομικό επιθεωρητή, αυτός είναι λιγότερο κτήνος από τον αρχηγό του και, τέλος, αυτός ο τελευταίος δεν είναι τόσο παλιοτόμαρο όσο ο πρόεδρος της δημοκρατίας, ή ο μονάρχης ενός βασιλείου. Όποιος ενσαρκώνει την εξουσία, ενσαρκώνει την αδικία. Οι άλλοι είναι απλά πιόνια, κρίκοι μιας αλυσίδας η οποία καταλήγει σε έναν χοντρό κρίκο που σφίγγει τον λαιμό όποιου βρίσκεται σε χαμηλότερη βαθμίδα. Αυτός πληρώνει το όργιο αίματος και δακρύων με το οποίο ικανοποιούνται οι άλλοι. Αυτός είναι το θύμα, όχι μόνο της ποινής που του επιβάλουν οι διεστραμμένοι, αλλά και εκείνων των “τίμιων ανθρώπων” που δεν κατέπνιξαν μέσα τους την φωνή της νομιμότητας. Αυτή είναι η παλινωδία που πρέπει να διατυμπανίσουμε μπροστά στους κακοποιούς. Κάθε πουριτανός που αυτοχαρακτηρίζεται αναρχικός, είναι κατά βάθος θιασώτης της νομιμότητας, όπως και κάθε γυναίκα που καυχιέται για την αγνότητα της ψυχής της, είναι κατά βάθος μια αστή. Το κεφάλαιο της αγνότητάς της, όπως και εκείνο του αστού, δημιουργήθηκε από τα δεινά των άλλων γυναικών. Ο κακοποιός είναι θύμα της εντιμότητας

του αστού, η πόρνη είναι θύμα της ενάρετης αγάπης της αστής. Όταν ένας αναρχικός βρεθεί απέναντι τους, δεν πρέπει να αναρωτηθεί αν είναι καλοί ή κακοί, αλλά να τους προσελκύσει στην φωτιά των διεκδικήσεων του εναντίον των αστών, ανδρών και γυναικών. Λιγότερες νόμιμες αρετές και περισσότερος αγωνιστικός αναρχισμός».

Πέραν της αλληλέγγυας συμβολής στην Υπόθεση, ο Ροσίνια θα διαθέσει τα χρήματα από το Ροσόν για να χρηματοδοτήσει την παραχάραξη του νομίσματος της Αργεντινής. Ήταν μια πρακτική ευρέως διαδεδομένη στους κύκλους των Αργεντινών αναρχικών απαλλοτριωτών. Ο Ροσίνια πίστευε ακράδαντα ότι η ανατροπή της αστικής τάξης ήταν εφικτή μέσω του πλαστού χρήματος. Γι' αυτόν τον λόγο, υπολόγιζε σε μια προσωπικότητα που θύμιζε ήρωα μυθιστορήματος: τον Γερμανό Έρβιν Πόλκε, έναν τεχνικό ο οποίος ακόμη και σήμερα θεωρείται αξεπέραστος στην τέχνη της παραχάραξης. Ο Πόλκε ήταν ένας τύπος ολιγόλογος (ατομικιστής αναρχικός και βαθύς γνώστης του Μαξ Στίρνερ) και μοναχικός: ζωντάνευε μόνο όταν του πρότειναν κάποια νέα παραχάραξη. Ποτέ δεν ζητούσε ποσοστά: του αρκούσαν ελάχιστα χρήματα και ζούσε σαν καλόγερος. Το μοναδικό κέρδος από αυτήν του την δραστηριότητα ήταν η φυλακή, μέσα στην οποία πραγματοποίησε ένα ηρωϊκό παράνομο εγχείρημα που παραμένει αξεπέραστο: στις φυλακές Πούντα Καρέτας, στο Μοντεβίδεο, πραγματοποίησε μια από τις φανταστικότερες παραχαράξεις του αργεντινού νομίσματος, μπορούσε δε να υπολογίζει στην βοήθεια ενός μαθητή ικανού όσο και άτυχου, του Φερνάντο Γκαμπριελέσκι.

Ωστόσο, το κεφάλαιο των παραχαράξεων είναι εντελώς ξεχωριστό από εκείνο των βίαιων απαλλοτριώσεων το οποίο εξετάζουμε εδώ.

Ο Ροσίνια αναγκάσθηκε να παραμείνει για λίγο στο Μοντεβίδεο. Γνώριζε πολύ καλά ότι το να επιστρέψει στο Μπουένος Άιρες σήμαινε ότι θα έπρεπε να περιμένει τον θάνατο σε κάθε του βήμα. Η αστυνομία της Αργεντινής –και ιδίως το Τμήμα Ερευνών της Ασφάλειας– ήταν αποφασισμένη να πάρει εκδίκηση για το φιάσκο της σύλληψης του Ντουρρούτι, για την δολοφονία του αστυνομικού Γκάτο στο νοσοκομείο Ροσόν και για την άσχημη εικόνα που παρουσίασε κατά την διάρκεια της καταδίωξης στην Παλμίρα του Μοντεβίδεο.

Στις 11 Φεβρουαρίου 1928, στο Μοντεβίδεο, αποφυλακίζεται ο Εμílio Ουριόντο, ο οποίος είχε κατηγορηθεί ότι είχε τοποθετήσει μια βόμβα στην εκεί πρεσβεία των Η.Π.Α. Ο Ροσίνια και ο Ουριόντο θα απορρίψουν κατηγορηματικά ένα σχέδιο που είχαν καταστρώσει οι αδελφοί Μορέτι μαζί με τρεις Καταλανούς αναρχικούς.

Ο Αντόνιο και ο Βιτσέντε Μορέτι, λίγους μήνες μετά την ληστεία του Ροσόν, έφεραν στο Μοντεβίδεο τις συντρόφους και τα παιδιά τους και εγκαταστάθηκαν στους άνω ορόφους ενός κτηρίου στην οδό Ρουσώ, στην Βίλα ντε λα Ουνιόν. Εκεί περνούσαν μια ζωή γεμάτη στερήσεις, εργαζόμενοι ως πλανόδιοι πωλητές γραβατών.

Όσο για τους τρεις Καταλανούς, ήταν τρία παιδιά της ομάδας του Ντουρρούτι τα οποία ο ίδιος είχε συμβουλεύσει να φύγουν από την Ισπανία, επειδή ήταν στο στόχαστρο της αστυνομίας. Πάνω από τα κεφάλια τους επικρεμόταν η ποινή του θανάτου. Ευθύνονταν για πάνω από εκατό βομβιστικές ενέργειες στην Βαρκελώνη και καταζητούνταν από την στρατιωτική αστυνομία για τα αδικήματα της αναρχικής προπαγάνδας στις γειτονιές, της πρόκλησης ελαφρών κακώσεων σε έναν στρατηγό, δύο συνταγματάρχες και μερικούς

αξιωματικούς και της απόδρασης από μια στρατιωτική φυλακή.

Ονομάζονται Ταντέο Πένια, Πέδρο Μποάδας Ρίβας και Αγκουστίν Γκαρθία Καπντεβίγια.³ Ήρθαν εδώ «συστημένοι» από τον Ντουρρούτι στον Ροσίνια. Μαζί τους είχαν μια «ειδική» πρόσκληση του Ντουρρούτι προς τον Ροσίνια να πάει στην Ευρώπη, επειδή τον χρειαζόταν ως οργανωτή. Όμως ο Ροσίνια δεν την αποδέχεται: θα γράψει στον Ντουρρούτι ότι του ζητά συγγνώμη που δεν πάει, αλλά ο αγώνας στην Αργεντινή τον ελκύει υπερβολικά και δεν μπορεί να τον εγκαταλείψει.

Οι τρεις Καταλανοί είναι ανήσυχα πνεύματα, έτοιμοι για δράση: τα óπλα «καίνε» στα χέρια τους και δεν μπορούν να «περιμένουν», όπως τους συμβουλεύει ο Ροσίνια. Γι' αυτόν, η όποια «απαλλοτρίωση» στην Ουρουγουάη είναι αντιπαραγωγική. Τώρα επικρατεί ηρεμία και από εκεί εύκολα μπορούν να βοηθήσουν τους Αργεντινούς πρόσφυγες. Επιπλέον, βρίσκεται σε πλήρη εξέλιξη η εκστρατεία για την απελευθέρωση του Ραντοβίτσκι, η οποία έχει μεγάλη απήχηση στον λαό· γι' αυτό δεν θα έπρεπε εκείνη την στιγμή να αναμιχθεί το όνομα των αναρχικών σε γεγονότα πιθανόν αντιδημοφιλή.

Όμως οι αδελφοί Μορέτι και οι τρεις Ισπανοί θα ενεργήσουν για λογαριασμό τους, πραγματοποιώντας μια ληστεία, την οποία ακολουθεί ένας καταιγισμός πυροβολισμών, γεγο-

³ Το παιχνίδι αυτών των τριών ανεύθυνων παιδιών ήταν να σταματούν στον δρόμο óποιον βαθμοφόρο στρατιωτικό συναντούσαν. Τον απειλούσαν με τα óπλα τους, τον áρπαζαν το πηλίκιο, το οποίο εν συνεχείᾳ εκσφενδόνιζαν στην μέση του δρόμου, μετά του έβγαζαν τις μπότες που κατέληγαν και αυτές στον δρόμο και, τέλος, τον έσκιζαν το παντελόνι μπροστά στα μάτια των έκπληκτων περαστικών οι οποίοι το έβαζαν στα πόδια. Μόλις τον έφερναν σε αυτήν την áθλια κατάσταση, τον υποχρέωναν να τρέξει, πυροβολώντας τον στα πόδια.

νός που θα αποτελέσει την αιτία του τραγικού τέλους του Ροσίνια.

Η ληστεία στο ενεχυροδανειστήριο Μεσίνα, υπήρξε μια επιχείρηση τύπου συμμορίας Μπονό, όχι μόνο λόγω του μεγέθους της λείας, αλλά και λόγω της αναστάτωσης που προκάλεσε στην αστική κοινωνία, όντας μια αληθινά τρομοκρατική ενέργεια. Εισέβαλαν πυροβολώντας προς κάθε κατεύθυνση και αποχώρησαν πυροβολώντας ό,τι κινείτο. Αποτέλεσμα; Πήραν μαζί τους 4.000 ουρουγουανά πέζος, αφήνοντας πίσω τους τρεις νεκρούς και τρεις τραυματίες. Οι νεκροί ήταν ο ιδιοκτήτης Καρμέλο Γκόργκα, φίρμα του ιπποδρόμου, ο υπάλληλος Ντεντέο και ο ταξιτζής Φερνάντες που αρνήθηκε να μεταφέρει τους ληστές. Το επεισόδιο προκάλεσε τεράστιο σάλο, διότι συνέβη λίγα μόνο μέτρα μακριά από το κτήριο της Αστυνομικής Διεύθυνσης.

Επειδή κατά την διάρκεια της ληστείας είχαν ξεφύγει από τους τρεις Καταλανούς κάποιες λέξεις στην γλώσσα τους, η αστυνομία της Ουρουγουάης συμπέρανε ότι ήταν ένα ακόμη έργο των Ντουρρούτι, Ασκάζο και Χοβέρ Κορτές. Γι' αυτόν τον λόγο ζητά πληροφορίες από την γαλλική αστυνομία, αλλά και προβαίνει σε μαζικές συλλήψεις αναρχικών: αυτήν την φορά η αστυνομία πρέπει να βάλει τα δυνατά της, αυτό απαιτούν άλλωστε όλες οι εφημερίδες. Ψυχή των ερευνών είναι ο διάσημος επιθεωρητής Παρντέϊρο, που έχει ανάλογη φήμη με τους Βελάρ στο Ροζάριο και Χαμπιάζε στην Αβεγιανέντα· κοντολογίς, ένας αστυνομικός ο οποίος εφαρμόζει τις μεθόδους τις οποίες αργότερα θα θεωρητικοποιήσει ο Λεοπόλντο Λουγκόνες, και οι οποίες θα οδηγήσουν σε αυτό που έγινε γνωστό ως «Νόμος Μπαζάν».

Ο Παρντέϊρο κατορθώνει να μάθει από έναν πληροφοριόδοτη ότι οι ληστές του ενεχυροδανειστηρίου Μεσίνα μένουν στην οδό Ρουσώ 41, στην Βίλα ντε λα Ουνιόν και η πληρο-

φορία αποδεικνύεται σωστή. Στις 4 η ώρα το πρωΐ της Παρασκευής, 9 Νοεμβρίου 1928, δηλαδή δεκαπέντε μέρες μετά την ληστεία, 300 άνδρες του στρατού της Ουρουγουάης και της αστυνομίας, οπλισμένοι με αυτόματα και τουφέκια και με την υποστήριξη 50 πυροσβεστών, εφοδιασμένων με κάθε είδους σκάλες, ετοιμάζονται να αποκλείσουν το σπίτι. Κόβουν το ηλεκτρικό ρεύμα και τοποθετούν προβολείς. Η διάταξη των δυνάμεων είναι τόσο τέλεια, ώστε όταν οι ένοικοι του σπιτιού ξυπνούν, βλέπουν τουλάχιστον δέκα κεφάλια σε κάθε παράθυρο στραμμένα προς το μέρος τους.

Μέσα στο σπίτι βρίσκονται οι Αντόνιο και Βιτσέντε Μορέτι και οι τρεις Καταλανοί. Όμως, εκεί βρίσκονται και η Πούρα Ρουϊζ και η Ντολόρες Ρομ, οι σύζυγοι των Μορέτι και δύο μικρά παιδιά. Οι αναρχικοί, δεδομένου ότι οποιαδήποτε απόπειρα αντίστασης θα προκαλούσε τον θάνατο των ίδιων και των οικογενειών τους, παραδίδονται, όμως, πριν το κάνουν, ο Αντόνιο Μορέτι παίρνει μια ακραία απόφαση. Δεν παραδίδεται, σηκώνει τα χέρια, αρπάζει ένα όπλο με το δεξί του χέρι και αυτοκτονεί. Ήδη από καιρό είχε αποκαλύψει στον αδελφό του την απόφασή του να μην πέσει ποτέ ζωντανός στα χέρια της αστυνομίας.

Ο επιθεωρητής Παρντέϊρο, τον οποίο θα συγχαρεί ο αρχηγός της αστυνομίας του Μπουένος Άιρες Γκρανέρο που ανήκε στο κόμμα του Υριγκόγιεν, θα κάνει ότι είναι δυνατόν ώστε ο Βιτσέντε Μορέτι να του αποκαλύψει το κρησφύγετο του Ροσίνια. Εκείνος όμως, αν και συντετριμμένος από την αυτοκτονία του αδελφού του, κατορθώνει να ξεγλιστρήσει, και στην κατάθεσή του διαβάζουμε: «Αν και γνωρίζω τον Ροσίνια, έχω πολύ καιρό να τον δω· δεν έχει ανάμειξη στην ληστεία του Ροσόν, ούτε σε εκείνη της Μεσίνα». Προσθέτει ακόμη ότι το μόνο πράγμα που ξέρει σχετικά με τον Ροσίνια

είναι ότι «έζησε τίμια επί οκτώ μήνες σε ένα σπίτι στην Πλάγια Μαλβίν».

Ο ιδιοκτήτης όμως του σπιτιού της οδού Ρουσώ λέει ότι, δύο βράδια πριν, είδε τον Ροσίνια να μπαίνει στο σπίτι και να συζητά με τους αδελφούς Μορέτι και τους Καταλανούς. Πιστεύει ότι ο άνδρας για τον οποίο ενδιαφερόταν τόσο πολύ ο Παρντέϊρο βρίσκεται στο Μοντεβίδεο. Η καταδίωξη συνεχίζεται. Τώρα ο Ροσίνια βρίσκεται μεταξύ δύο πυρών. Δεν υπάρχει πλέον κανένα ασφαλές κρησφύγετο, και ενώ ο Εμíλιο Ουριόντο αναχωρεί για την Βραζιλία, ο Ροσίνια επιστρέφει στην Αργεντινή.

Έχουν αποφασίσει να επιστρέψουν για να απελευθερώσουν τους συντρόφους τους που βρίσκονται έγκλειστοι στις φυλακές Πούντα Καρέτας, στο Μοντεβίδεο, αλλά για να πραγματοποιήσουν αυτήν την δύσκολη επιχείρηση, χρειάζονται πολλά χρήματα –προτίθενται δε να τα εξασφαλίσουν με τον μοναδικό τρόπο που θα μπορούσαν να τα αποκτήσουν, όντας φυγόδικοι: «την βίαιη απαλλοτρίωση».

Ο Ροσίνια θα κρατήσει τον λόγο του και θα προετοιμάσει την απόδραση των φυλακισμένων από τις φυλακές Πούντα Καρέτας, απόδραση η οποία, όπως κάθε εγχείρημα των αναρχικών, θα έχει κάτι το μυθιστορηματικό, το απίστευτο, κάτι μεταξύ σαρκαστικής ειρωνείας και ρομαντικής περιπέτειας.

Εν τω μεταξύ, στην Αργεντινή, είναι πολύ δραστήριες σημαντικές ομάδες αναρχικών απαλλοτριωτών, οι οποίοι θα έχουν μια σύντομη αλλά έντονη ζωή. Αυτά τα χρόνια είναι πραγματικά βίαια, ιδίως ο τελευταίος χρόνος της κυβέρνησης Αλβεάρ, τα δύο χρόνια της κυβέρνησης Υριγκόγιεν, εκείνα της κυβέρνησης Ουριμπούρον και τα πρώτα της κυβέρνησης Γιούστο. Όλοι όσοι έλεγαν ότι ο βίαιος αναρχισμός φούντωσε χάρη στην παθητικότητα του Υριγκόγιεν,

αντιλήφθηκαν ότι έκαναν λάθος, επειδή με τον Ουριμπούρου, παρά τις εκτελέσεις και την τρομακτική καταστολή, οι αναρχικοί συνέχισαν να βγαίνουν στους δρόμους, να θυσιάζουν την ζωή τους, να βρίσκονται κάθε φορά σε αδιέξοδο, χάνοντας τον έναν μετά τον άλλον τους συντρόφους τους.

Τον Φεβρουάριο του 1929, ο Ροσίνια θα συμμετάσχει στην ληστεία των γραφείων της εταιρείας Klockner, και τον Οκτώβριο του 1930, μεσούσης της καταστολής υπό τον Ουριμπούρου, στην ληστεία εις βάρος του ταμία των Obras Sanitarias, στην συνοικία Παλέρμο μαζί με τον Σεβερίνο Ντι Τζιοβάνι. Το 70% της λείας, η οποία ανερχόταν στο πόσο των 286.000 πέζος, θα χρησιμοποιηθεί για να βοηθηθούν οι σύντροφοι στην φυλακή –από αυτό το μεγαλύτερο μέρος θα δαπανηθεί για να ταξιδέψουν ο Μιγκέλ Αρκάντζελ Ροσίνια και ο Χοσέ Μανουέλ Παθ (ένας Ισπανός αναρχικός, γνωστός στους συντρόφους του με το ψευδώνυμο «ο καπετάνιος») στο Μοντεβίδεο, προκειμένου να χρηματοδοτηθεί η επιχείρηση που είχαν ήδη προετοιμάσει.

Πράγματι, τον Αύγουστο του 1929, ένα ζευγάρι Ιταλών μαζί με την κορούλα τους, φτάνουν στο Μοντεβίδεο από το Μπουένος Άιρες και αρχίζουν να ψάχνουν για σπίτι. Δηλώνουν ότι είναι έμποροι και αγοράζουν ένα οικόπεδο στην οδό Σολάνο Γκαρσία, ακριβώς απέναντι από τις φυλακές Πούντα Καρέτας. Η αστυνομία σπεύδει να εξακριβώσει τα στοιχεία τους, λόγω της γειτνίασης με τις φυλακές, αλλά τα χαρτιά τους είναι εντάξει: ο νεοαφιχθείς ονομάζεται Τζίνο Γκάτι και σχεδιάζει να ανοίξει μια καρβουναποθήκη. Σε σύντομο χρονικό διάστημα, κατασκευάζεται μια αποθήκη με στέγαστρο και δίπλα της μια κατοικία –μπροστά κρέμεται η ταμπέλα: «Καρβουναποθήκη Ελ Μπουέν Τράτο: εμπορία κάρβουνου και ξυλείας».

Οι Γκάτι είναι πολύ φιλικοί με όλους τους νέους πελάτες. Ο άνδρας είναι εξαιρετικά ευγενικός και κερδίζει πολύ γρήγορα την συμπάθεια των γειτόνων. Τον βλέπουν κάθε μέρα να φεύγει με το κάρο που αγόρασε από τον γέρο καρβουνιάρη Μπεντζαμίν Ντομινίτσι, για να παραδώσει τα σακιά με το κάρβουνο.

Όμως, την πρώτη εβδομάδα του Μαρτίου του 1931, οι γείτονες μαθαίνουν ότι, αν και οι πωλήσεις του κάρβουνου πήγαιναν καλά, οι Γκάτι αποφάσισαν να φύγουν και να επιστρέψουν στην Αργεντινή. Όλοι λυπούνται όταν φεύγει ο πάντα χαμογελαστός καρβουνιάρης Γκάτι. Οι μέρες περνούν και, ακριβώς το απόγευμα της 18ης Μαρτίου, ένας δεσμοφύλακας των φυλακών Πούντα Καρέτας επιτηρεί προσεκτικά τους κρατούμενους που βρίσκονται στο προαύλιο. Έχει την αίσθηση ότι κάτι περίεργο συμβαίνει, αλλά δεν μπορεί να καταλάβει τι ακριβώς. Του έχει ανατεθεί το καθήκον να επιβλέπει ειδικά τον Γερμανό Έρβιν Πόλκε, αλλά αυτός παίζει σκάκι εκεί κάτω, στο μέσον της αυλής. Ίσως αυτό είναι το παράξενο: είναι σαν να έχει καθίσει εκεί για να τραβήξει την προσοχή των δεσμοφυλάκων.

Λίγα λεπτά αργότερα, έξω από την φυλακή, ακούγονται φωνές, σφυρίγματα και σειρήνες. Οι φωνές προέρχονται από τους γείτονες της καρβουναποθήκης «Ελ Μπουέν Τράτο». Είχαν δει κάποιους αγνώστους να βγαίνουν από το σπίτι και πίστεψαν ότι ήταν κακοποιοί που ήθελαν να ληστέψουν την πρώην καρβουναποθήκη των Γκάτι. Αστυνομικοί και δεσμοφύλακες σπεύδουν να αποκλείσουν την περιοχή. Ακριβώς εκείνη την στιγμή, βγαίνουν δύο ακόμη άγνωστοι από την πόρτα, βλέποντας όμως ότι είναι περικυκλωμένοι, προσπαθούν να ξαναμπουύν στο σπίτι, αλλά είναι πλέον αργά. Καθώς τους συλλαμβάνουν, η έκπληξη των φυλάκων είναι μεγάλη γιατί διαπιστώνουν ότι πρόκειται για φυλακικά κάρβουνα και ξυλείας».

σμένους της Πούντα Καρέτας, ένας εκ των οποίων είναι ο Αουρέλιο Ρομ, αναρχικός και κουνιάδος του Αντόνιο Μορέτι.

Μόλις οι αστυνομικοί μπαίνουν στο σπίτι, αντικρίζουν κάτι απίστευτο: ένα βαθύ πηγάδι με τέλειο φωτισμό, που φαίνεται να φτάνει στο κέντρο της γης: το άνοιγμά του είναι 2x2 και είναι υποστυλωμένο με δοκάρια. Έχει μια σκάλα ύψους τεσσάρων μέτρων. Στο τέλος της αρχίζει μια σήραγγα μήκους πενήντα μέτρων. «Μια δουλειά τέλεια από τεχνικής απόψεως», θα πουν αργότερα οι μηχανικοί της αστυνομίας. Μέσα σε αυτήν την σήραγγα, μπορεί να περπατήσει άνετα ένα άτομο μετρίου αναστήματος: η οροφή της είναι θολωτή και διαθέτει ηλεκτρικό φωτισμό, καθώς και σωλήνες εξαερισμού. Ανά 20 μέτρα υπάρχει ένα σύστημα με ηλεκτρικά κουδούνια, μέσω του οποίου στέλνονταν σήματα από την είσοδο.

Η άψογα κατασκευασμένη έξοδος της σήραγγας βρισκόταν ακριβώς κάτω από τα λουτρά της πτέρυγας των φυλακών στην οποία βρίσκονταν οι αναρχικοί.

Οι κατασκευαστές της σήραγγας ήταν, πέραν του Τζίνο Γκάτι, τον οποίο έκτοτε θα αποκαλούν «ο μηχανικός», ο Μιγκέλ Αρκάντζελ Ροσίνια, ο Αντρές Βάσκεθ Παρέδες, ο «καπετάν» Παθ και ο Φερνάντο Μαλβιτσίνι (ένας αναρχικός από το Ροζάριο, ο οποίος ήταν μέλος της ομάδας του Σεβερίνο Ντι Τζιοβάνι μέχρι την στιγμή της εκτέλεσης του τελευταίου, δύο μήνες πριν, στο σωφρονιστικό κατάστημα). Η κορυφαία στιγμή ήταν, χωρίς αμφιβολία, όταν έπρεπε να σπάσουν το δάπεδο και να ανοίξουν δίοδο προς την είσοδο των λουτρών της φυλακής. Γι' αυτό ακριβώς, την προηγούμενη νύχτα, φτάνοντας μόλις 50 εκατοστά κάτω από το δάπεδο, δεν το τρύπησαν –και για να μην καταρρεύσει, τοποθέτησαν ως υποστήριγμα έναν γρύλλο, δηλαδή ένα από

εκείνα τα βαριά εργαλεία που βάζουν κάτω από τα μεγάλα κάρα για να αλλάξουν τις ρόδες.

Όταν φθάνει η ώρα της εξόδου των κρατουμένων στο προαύλιο για να πάρουν αέρα, ο Ροσίνια και οι σύντροφοί του, από το εσωτερικό της σήραγγας, σπάνε με τον γρύλλο το δάπεδο των λουτρών. Μέσα στην φυλακή, οι μόνοι ενημερωμένοι ήταν ο Βιτσέντε Μορέτι, ο κουνιάδος του και οι τρεις Καταλανοί αναρχικοί, που ήταν μέσα για την ληστεία στο ενεχυροδανειστήριο Μεσίνα. Ο πρώτος που πήγε στα λουτρά ήταν ο Μορέτι, ο οποίος όχι μόνο βρήκε την τρύπα αλλά και την ανεμόσκαλα για να κατέβει. Κατόπιν βγήκαν οι τρεις Καταλανοί και πίσω τους πέντε ποινικοί κρατούμενοι που επωφελήθηκαν από την ευκαιρία της απόδρασης. Εννέα συνολικά. Ο Ρομ όμως και ένας ακόμη ποινικός κρατούμενος συνελήφθησαν, την ώρα που ετοιμάζονταν να βγουν.

Στον δρόμο μπροστά από την καρβουναποθήκη, περίμεναν τους δραπέτες τρία αυτοκίνητα. Έγιναν καπνός, χωρίς να αφήσουν κανένα ίχνος.

Ο Ροσίνια είχε κρατήσει τον λόγο του: απελευθέρωσε τους συντρόφους του. Ωστόσο, αυτή η τόσο άψογα σχεδιασμένη απόδραση, κατά την οποία δεν χρειάσθηκε να πέσει ούτε ένας πυροβολισμός, θα γινόταν η αιτία του οριστικού τέλους του Μιγκέλ Αρκάντζελ Ροσίνια.

Ο Βιτσέντε Σαλβαντόρ Μορέτι θα γενθεί μόνο εννέα μέρες ελευθερίας, ενώ μαζί με αυτόν θα πέσουν στα χέρια της αστυνομίας και οι απελευθερωτές του.

Αφού περνούν την νύχτα στο σπίτι του αναρχικού Τζερμινάλ Ρεβέϊρα, στην οδό Λετζιονάριος 2326, ο Μορέτι και οι τρεις Καταλανοί αναρχικοί θα ακολουθήσουν διαφορετικούς δρόμους: Ο Ροσίνια περιμένει τον Μορέτι σε ένα κρησφύγετο που θεωρεί ασφαλές: ένα σπίτι στην οδό

Κουρουπί, κοντά στην λεωφόρο Φλόρες, μπροστά από τον ιππόδρομο Μαρόνιας. Στο κτήριο, απέναντι από εκείνο το σπίτι, έχει την έδρα της η Επιτροπή του Ριζοσπαστικού Κόμματος Κολοράντο [Partido Colorado Radical] της Ουρουγουάης. Ο ιδιοκτήτης του σπιτιού, ο Ρομπέρτο Ντασόρε, τους είχε νοικιάσει το τελευταίο ελεύθερο διαμέρισμα. Ήταν ένα ιδανικό μέρος όπου εύκολα μπαινόβγαιναν, επειδή πάντα υπήρχε πολυκοσμία κι έτσι μπορούσαν να περνούν απαρατήρητοι.

Κάθε πρωί, ο Ροσίνια βγαίνει για να αγοράσει εφημερίδα. Του αρέσει να κουβεντιάζει με τον κόσμο στον δρόμο. Για να μην τραβάει την προσοχή, έχει αλλάξει την αμφίεσή του επί το απλότερο: φορά ένα φανελένιο σακάκι και ένα φτηνό παντελόνι, σανδάλια από κάνναβη και σκούφο. Κάθε φορά που αγοράζει εφημερίδα, ο Ροσίνια λέει στον εφημεριδοπώλη: «Δώσε μου την αστική εφημερίδα που γράφει για τους ληστές»· μετά κουβεντιάζει λίγο μαζί του. Ο τρόπος που ζητά την εφημερίδα προκαλεί την προσοχή του περιπτερά ο οπίος, υποψιασμένος, αναφέρει το γεγονός στο τοπικό αστυνομικό τμήμα. Την επομένη, δύο αστυνομικοί πηγαίνουν επί τόπου για να το ερευνήσουν, αλλά εκείνη την ημέρα ο Ροσίνια δεν θα εμφανισθεί. Στην προδοσία του εφημεριδοπώλη, θα προστεθεί ένα ακόμη περιστατικό.

Στις 27 Μαρτίου 1931, η άμαξα του μπόγια περνά από την οδό Κουρουπί: ένα απλό κλουβί πάνω σε ένα κάρο μέσα στο οποίο κλείνουν τα αδέσποτα σκυλιά. Ο υπεύθυνος υπάλληλος, που κρατά μια απόχη, είναι ένας πρώην κατάδικος, ο Χοσέ Σόζα, ο οποίος είχε περάσει μερικούς μήνες στην Πούντα Καρέτας για μαστροπεία και μικροκλοπές. Εκεί, μπροστά στην έδρα του Ριζοσπαστικού Κόμματος, βρίσκεται ένα κουταβάκι που τρέχει και κρύβεται μέσα στο κτήριο. Ο μπόγιας Σόζα το κυνηγά. Στο μεγάλο αίθριο,

κάθεται ο Βιτσέντε Μορέτι ο οποίος, πίνοντας ματέ,^{*} απολαμβάνει την πρωϊνή δροσιά. Μπροστά στην απροσδόκητη εμφάνιση του μπόγια, ο Μορέτι στην αρχή μένει έκπληκτος και ύστερα του φωνάζει: «Άσε ήσυχο το σκυλάκι, φίλε». Ο Σόζα ψελλίζει κάτι και φεύγει με άδεια χέρια· είναι όμως πολύ ικανοποιημένος διότι μόλις έχει αναγνωρίσει τον Μορέτι, τον δραπέτη της Πούντα Καρέτας. Τον γνωρίζει πολύ καλά επειδή ήταν στην ίδια πτέρυγα. Εν συνεχεία, θα εγκαταλείψει το κάρο του επί τόπου και θα τρέξει στο αστυνομικό τμήμα. Εκεί λαχανιασμένος, ο μπόγιας μιλά για την μεγάλη ανακάλυψή του: «Είναι ο Μορέτι! Τον ξέρω πολύ καλά!».

Οι Ουρουγουανοί είναι προσεκτικοί: φθάνουν στο σημείο να κινητοποιήσουν αποσπάσματα του 4ου Συντάγματος Ιππικού για να επιτεθούν στο σπίτι της οδού Κουρουπί. Δεν χρειάσθηκε όμως. Όταν 53 αστυνομικοί οπλισμένοι με τουφέκια εισβάλουν στο κτήριο, βρίσκουν τον Μορέτι να διαβάζει στην αυλή, ανύποπτο για όσα έμελλε να συμβούν. Εν τω μεταξύ, βγαίνει από το διαμέρισμα ο Ροσίνια. Δεν είναι οπλισμένος και βλέπει κάποιους να τον σημαδεύουν. Στην αρχή, αιφνιδιάζεται. Γενικώς, η στιγμή της σύλληψης αποτελεί πάντα θέμα συζήτησης μεταξύ των αναρχικών που καταδιώκονται από την αστυνομία, και ο Ροσίνια διηγιόταν συχνά στους συντρόφους του τις διαφορετικές αντιδράσεις – λίγο πριν την στιγμή του θανάτου στο ικρίωμα – δύο Ρώσων αναρχικών: του αγρότη Γαβριήλ Μιχαήλωφ και του φοιτητή Ρισακώφ, των δύο δραστών της δολοφονίας του Τσάρου Πασών των Ρωσιών Αλεξάνδρου. Ο Μιχαήλωφ ήταν ένας χωρικός 21 ετών, μεγαλόσωμος σαν αρκούδα, με μακριά

* Σ.τ.Ε. Τονωτικό αφέψημα γαλακτώδους υφής, το οποίο παρασκευάζεται από τα αποξηραμένα φύλλα του δέντρου ματέ που φύεται στην Νότιο Αμερική και κυρίως στην Παραγουάη.

μαλλιά και διαπεραστικά γαλάζια μάτια. Τον μετέφεραν στην πλατεία Συμεών για να τον κρεμάσουν δημοσίως.

Εν μέσω απόλυτης σιγής των παρισταμένων, οι οποίοι είχαν σπεύσει να δουν το θέαμα, φέρνοντας μαζί ακόμη και τα παιδιά τους, ο δήμιος ύψωσε την θηλιά για να του την περάσει στον λαιμό, και ο Μιχαήλωφ –η «αρκούδα»– εντελώς ατάραχος, ανασήκωσε το πηγούνι σαν να προσέφερε ευγενικά τον λαιμό του. Τότε όμως συνέβη ένα απίστευτο γεγονός. Όταν ο δήμιος έθεσε σε κίνηση τον μηχανισμό και το βαρύ σώμα του χωρικού έπεσε στην καταπακτή, το σχοινί έσπασε και ο Μιχαήλωφ σωριάστηκε στο έδαφος αλλά ξανασηκώθηκε, με το κεφάλι σχεδόν εξαρθρωμένο, τον αυχένα σχεδόν σπασμένο, και ενώ αιμορραγούσε, προσέφερε με μεγάλη αξιοπρέπεια τον λαιμό του στην δεύτερη θηλιά. Πάλι όμως δεν πέτυχε, επειδή δεν υπήρχε το ανάλογο σχοινί για το βάρος του Μιχαήλωφ· πράγματι, και το δεύτερο σχοινί έσπασε σαν κλωστή. Ο γιός της στέπας έκανε μια υπεράνθρωπη προσπάθεια για να ξανασηκωθεί, αλλά δεν τα κατάφερε, καθώς τον τύφλωνε το αίμα που πλημμύριζε τα μάτια του και ανέπνεε με δυσκολία λόγω των υγρών που γέμιζαν τα πνευμόνια του. Οκτώ γιοί χωρικών όπως ο Μιχαήλωφ, αλλά ένστολοι, τον έσυραν όπως-όπως και, μισοκαθισμένο, του πέρασαν την τρίτη θηλιά η οποία αυτή την φορά τον νίκησε, τεντωμένη με το φορτίο της να σπαρταρά σαν κοτόπουλο με τον λαιμό στριμμένο.

Το θέαμα κορυφώθηκε με τον φοιτητή Ρισακώφ. Αυτός μεταφέρθηκε δεμένος σφιχτά με σχοινιά που θα πρέπει να εμπόδιζαν την κυκλοφορία του αίματος στα μεγάλα χέρια του, τόσο άσπρα έδειχναν. Ήταν κατάχλωμος και το πρόσωπό του αντανακλούσε την πείνα των φτωχών φοιτητών της Ρωσίας. Αυτός όμως δεν πρόσφερε τον λαιμό του όπως έκανε ο Μιχαήλωφ. Αντιθέτως, ξεκίνησε μια απέλπιδα

προσπάθεια αντίστασης, περνώντας στην επίθεση. Δεν είχε άλλο όπλο εκτός από τα δόντια του, και έτσι άρχισε έναν τρελό, κωμικό χορό, προσπαθώντας να φθάσει με τα σαγόνια του τα χέρια των δεσμοφυλάκων που προσπαθούσαν να τον κρατήσουν. Ήταν ασυγκράτητος, έμοιαζε με έναν αδύναμο λύκο που αμυνόταν απέναντι σε μια αγέλη σκύλων. Όλα αυτά μέχρι την στιγμή που ο πλέον πανούργος από τους αστυνομικούς έδωσε την λύση: τον άρπαξε από τα μαλλιά και μαζί με έναν άλλον που τον κρατούσε από τα πόδια, τον ξάπλωσαν κάτω σπάζοντας τα πόδια του με κλωτσιές. Τον στριφογύρισαν και μετά τον ξανασήκωσαν, τσακισμένο σαν μια κατσαρίδα που την έχουν λιώσει –τελικώς τον κρέμασαν. Ακόμη και την στιγμή που ψυχορραγούσε, ο φοιτητής Ρισακώφ έδινε την εντύπωση ότι συνέχιζε να δαγκώνει.

Ο Ροσίνια ήταν άοπλος, με τα όπλα των αστυνομικών στραμμένα κατά πάνω του. Άξιζε τον κόπο να αντιδράσει όπως ο Ρισακώφ και να προσπαθήσει να προβάλει μάταιη αντίσταση; Αυτό ήταν κάτι που ο Σεβερίνο Ντι Τζιοβάνι είχε ήδη δοκιμάσει δύο μήνες πριν. Ή να ακολουθήσει το παράδειγμα του Μιχαήλωφ –να προσφέρει με χάρη τον λαιμό του και να αφεθεί στο έλεός τους; Προτίμησε την δεύτερη λύση. Γνώριζε ότι θα τον παρέδιδαν στην αστυνομία της Αργεντινής. Μαζί του συνελήφθησαν, ο Βάσκεθ Παρέδες, ο Μαλβιτσίνι και ο «καπετάν» Παθ.

Η σύλληψη του Ροσίνια ανακοινώθηκε με πηχυαίους τίτλους στις εφημερίδες της Ουρουγουάης. Η αστυνομία, μη ξέροντας τι να πρωτοκάνει για να προβάλει το ηρωϊκό της κατόρθωμα, αποφάσισε να παρουσιάσει και τους τέσσερεις στους δημοσιογράφους. Ο Ροσίνια, ο «καπετάν» Παθ, ο Μαλβιτσίνι και ο Μορέτι οδηγήθηκαν στο προαύλιο του

αστυνομικού τμήματος, όπου τους κάθισαν σε καρεκλάκια, με τα χέρια δεμένα στην πλάτη. Σύσσωμος ο Τύπος της Αργεντινής έσπευσε να δει τους αναρχικούς. Στον μύωπα Ροσίνια είχαν αφαιρέσει τα γυαλιά.

Όταν οι δημοσιογράφοι άρχισαν τις ερωτήσεις, εκείνος απαντούσε ευγενικά και ήρεμα με σύντομες φράσεις· όταν όμως αναφερόταν στους αστυνομικούς, μακρηγορούσε, παίρνοντας περιφρονητικό ύφος. Τους χαρακτήρισε «κακοπληρωμένους λακέδες των εκμεταλλευτών και των γραφειοκρατών που βρίσκονται στην εξουσία». Προκειμένου να εξηγήσει τον τρόπο ζωής του, είπε ότι «κάποια μέρα θα δικαιωθούν οι αναρχικοί και οι μέθοδοί τους: εμείς δεν έχουμε κανέναν να χρηματοδοτεί τις δραστηριότητές μας, ενώ η αστυνομία χρηματοδοτείται από το κράτος: η Εκκλησία έχει τους δικούς της πόρους και ο κομμουνισμός έχει πίσω του μια ξένη δύναμη. Έτσι, για να κάνουμε μια επανάσταση, πρέπει να προμηθευτούμε τα μέσα από τον δρόμο, χωρίς προκαταλήψεις».

Με εκπληκτική ταχύτητα, λίγες μόνο ώρες μετά την ανακοίνωση της σύλληψης τού Ροσίνια, φθάνει η αίτηση των αρχών της Αργεντινής για την έκδοσή του. Ο επιθεωρητής Φερνάντες Μπαζάν φροντίζει να επισπευσθούν οι διαδικασίες, και ο υπουργός Εσωτερικών, Ματίς Σάντσες Σορόντο, ανταποκρίνεται αμέσως επειδή αισθάνεται μια περίεργη αποστροφή για τους αναρχικούς, ακόμη μεγαλύτερη από εκείνη που ένιωθε για τους ριζοσπάστες ή τους οπαδούς του Υριγκόγιεν. Ο Φερνάντες Μπαζάν, πρακτικός καθώς είναι, γνωρίζει ότι άνθρωποι όπως ο Ροσίνια δεν λυγίζουν ποτέ. Ακόμη και αν φυλακιστούν ή τελούν υπό αυστηρή επιτήρηση, θα αποτελούν έναν διαρκή κίνδυνο. Οι δύσκολες αρρώστιες χρειάζονται δραστικά γιατρικά. Όπως η περίπτωση του Ντι Τζιοβάνι: τέσσερεις πυροβολισμοί και

τέρμα. Θα πρέπει να περάσουν πολλά χρόνια για να γεννηθεί ένας νέος Ντι Τζιοβάνι. Μέχρι τότε, ησυχία, τάξη και ασφάλεια.

Από την πλευρά του ο Ροσίνια γνωρίζει πολύ καλά ότι βρίσκεται σε πολύ δύσκολη θέση, διότι, αν γινόταν δεκτή η αίτηση έκδοσής του, θα παραδιδόταν σιδηροδέσμιος στον δικτάτορα Ουριπούρου, ο οποίος ήταν βέβαιο ότι θα τον εκτελούσε αμέσως μόλις πατούσε το πόδι του στο λιμάνι. Γνωρίζει καλά πώς έχουν τα πράγματα εκεί: θα τον υποδέχονταν με πάσα ευγένεια και επισημότητα και, πέντε μέτρα πιό κάτω, «ο κρατούμενος επιχείρησε να προβάλει αντίσταση αποσπώντας το όπλο ενός δεσμοφύλακά του και, ως εκ τούτου, έπρεπε να θανατωθεί».

Ο Ροσίνια ξέρει ότι όπως δεν τρέμει το χέρι του όταν πρέπει να δράσει, έτσι δεν τρέμει και το χέρι του Φερνάντες Μπαζάν. Ο αναρχικός σκέπτεται και βρίσκει μια λύση: καταγγέλλει τον εαυτό του στην αστυνομία της Ουρουγουάης ως εγκέφαλο της απόδρασης των κρατουμένων της Πούντα Καρέτας και ως υπεύθυνο τής κλοπής τριών αυτοκινήτων για την διαφυγή τους. Το ίδιο θα πράξουν και ο Μαλβιτσίνι, ο «καπετάν» Παθ και ο Βάσκεθ Παρέδες. Όσον καιρό θα διαρκούσε η δίκη, θα ήταν αδύνατον να τους εκδόσουν στην Αργεντινή. Η δικαιοσύνη της Ουρουγουάης θα τους καταδίκαζε σε έξι χρόνια φυλάκιση. Έτσι θα κατάφερναν να παρατείνουν την ζωή τους για άλλα έξι χρόνια. Όμως όχι –ο Φερνάντες Μπαζάν δεν θα αφήσει την λεία του να ξεφύγει.

Ο απαλλοτριωτικός αναρχισμός στην Αργεντινή έχει να επιδείξει μοναδικές φυσιογνωμίες, με μια ξεχωριστή προσωπικότητα. Εδώ δεν τίθεται θέμα συζήτησης περί της

νομιμότητας ή μη της δράσης τους. Αυτό έχει ήδη κριθεί από την κοινωνία μέσα στην οποία ζούμε.

Συμμεριζόμενοι, λοιπόν, την ίδια οπτική θεώρησης των πραγμάτων, πρωταγωνιστές του απαλλοτριωτικού αναρχισμού, ο καθένας με την ιδιομορφία του, υπήρξαν αναμφίβολα ο Σεβερίνο Ντι Τζιοβάνι και ο Μιγκέλ Αρκάντζελ Ροσίνια, ο Μπουεναβεντούρα Ντουρρούτι και ο Αντρές Βάσκεθ Παρέδες, ο Εμίλιο Ουριόντο και ο Χουάν ντελ Πιάνο, ο Ελιζέο Ροντρίγκεθ και ο Χουάν Αντόνιο Μοράν, ο Γκαμπριέλ Αργουέγιες, ο Τζίνο Γκάτι και πολλοί άλλοι.

Οι αναρχικοί απαλλοτριωτές, εκείνη την σύντομη δεκαετία της βίας κατά την οποία δραστηριοποιήθηκαν, περιορίζονταν σε έναν ολοένα και στενότερο κύκλο, και αυτό, βλέποντάς το από την σημερινή προοπτική, μοιάζει σαν μια μάταιη προσπάθεια, σαν μια ανώφελη θυσία, με μια βία που συνέβαλε μάλλον στην αυτοκαταστροφή τους, παρά στον θρίαμβο των ιδεών τους: χρησιμοποίησαν τις ληστείες και την παραχάραξη νομισμάτων για τις ανάγκες του κινήματός τους, για να απελευθερώσουν τους φυλακισμένους συντρόφους τους, για να βοηθήσουν τις οικογένειες των καταδιωκόμενων· όμως, ακριβώς εξ αιτίας αυτών των ληστειών και αυτών των παραχαράξεων, εξουδετερώνονταν ο ένας μετά τον άλλον και φυλακίζονταν (εάν δεν τους σκότωναν)· και, εν συνεχείᾳ, εκείνοι που απέμεναν, έπρεπε να ακολουθήσουν και πάλι τον ίδιο αδιέξοδο δρόμο. Παρά τους περί του αντιθέτου ισχυρισμούς των αστυνομικών ρεπορτάζ, ή των αναρχικών διανοούμενων, ή των απλών συνδικαλιστών εκείνης της εποχής, σχεδόν κανένας από αυτούς, εκτός από ελάχιστες εξαιρέσεις όπως θα δούμε, δεν κράτησε για τον εαυτό του την λεία των «απαλλοτριώσεων»: όσοι δεν σκοτώθηκαν και κατόρθωσαν να επιβιώσουν μέσα στην σκληρή φυλακή Ουσουάγια, επέστρεψαν στην προηγούμενη

εργασία τους –κάποιοι ήταν οικοδόμοι, άλλοι κλωστοϋφαντουργοί, άλλοι μηχανικοί– υπομένοντας ατέλειωτες μέρες σκληρής εργασίας, παρά την προχωρημένη ηλικία τους. Κοντολογίς, ίσως να έκαναν λάθος ως προς το ιδεώδες που ενστερνίστηκαν και την μέθοδο που επέλεξαν, αλλά κανείς δεν μπορεί να αμφισβητήσει την εντιμότητά τους και την συνέπεια που μέχρι τέλους επέδειξαν.

Σε αυτόν τον κύκλο δραστηριοτήτων που σταδιακά περιορίζοταν, σημαντική θέση καταλαμβάνουν οι ενέργειες που οι ίδιοι ονόμαζαν «πράξεις αντεκδίκησης» [*vendette*]. Οι αναρχικοί απαλλοτριωτές τις πραγματοποιούσαν εναντίον των φυσικών εχθρών τους, των αστυνομικών. Έτσι, εξόντωσαν τον επιθεωρητή Παρντέϊρο με μια εύστοχη βολή στο κεφάλι, σε μια ενέργεια που προκάλεσε σάλο στο Μοντεβίδεο (η επιχείρηση σχεδιάσθηκε από τον Μιγκέλ Αρκάντζελ Ροσίνια και εκτελέσθηκε από τους Αρμάντο Γκουϊντότ και Μπρούνο Αντονέλι Ντελαμπέλα), και σημάδεψαν ανεξίτηλα με έναν πυροβολισμό στο πρόσωπο τον διάσημο «Βάσκο» Βελάρ, επιθεωρητή ειδικευμένο στην δίωξη των αναρχικών (η επιχείρηση σχεδιάσθηκε από τον Σεβερίνο Ντι Τζιοβάνι και τον Μιγκέλ Αρκάντζελ Ροσίνια και εκτελέσθηκε από τον Ροσίνια και τον Παουλίνο Σκαρφώ, σύμφωνα με τους αναρχικούς, ή από τον Ντι Τζιοβάνι και τον Σκαρφώ σύμφωνα με το ίδιο το θύμα). Αυτές οι δύο περιπτώσεις υπήρξαν από τις πιό γνωστές μιας σειράς πράξεων αντεκδίκησης εναντίον των αστυνομικών. Η πλέον θεαματική ήταν η ενέργεια εναντίον του ταγματάρχη Χοσέ Β. Ροζάσκο, ο οποίος είχε διορισθεί από τον Πρόεδρο Ουριμπούρον «Διοικητής της αστυνομίας της Αβεγιανέντα», μετά το πραξικόπημα της 6ης Σεπτεμβρίου του 1930, το οποίο ανέτρεψε τον Υριγκόγιεν.

«Ο Σάντσες Σορόντο, ο Λεοπόλντο Λουγκόνες ο νεώτερος και ο Ροζάσκο, είναι οι μόνοι επαναστάτες που έχουν ξεκαθαρισμένες ιδέες», ήταν το ομόφωνο σχόλιο των συντηρητικών, οι οποίοι, αηδιασμένοι από την φρασεολογία τύπου Μουσσολίνι, προσδοκούσαν κάτι διαφορετικό από το πραξικόπημα του Σεπτεμβρίου που είχε πραγματοποιηθεί τόσο τέλεια και τόσο εύκολα, όταν τα παιδιά της Στρατιωτικής Σχολής παραμέρισαν εκείνους τους κλαψιάρηδες ριζοσπάστες. Όμως σταμάτησαν εκεί, στα μισά του δρόμου, χωρίς να ξεκαθαρίσουν την χώρα από τους ριζοσπάστες, τους αναρχικούς και τα τρωκτικά. Το γεγονός είναι ότι λείπουν άνθρωποι όπως ο Ροζάσκο, ο οποίος θα εφαρμόσει όσα διακήρυξσε ο Λεοπόλντο Λουγκόνες ο πρεσβύτερος, ο βάρδος της Επανάστασης ο οποίος εξυμνούσε το έθνος, την ισχύ του έθνους, την βία του έθνους, και δεχόταν στην χώρα μόνο τους «τίμιους ξένους» που έρχονται για να εργασθούν, αλλά δεν μπορούσε να δεχτεί ότι «ξένοι απεργούν για έναν ξένο (τον Ραντοβίτσκι)».

Επομένως, ο στρατηγός Ουριμπούρου ξέρει τι κάνει όταν απονέμει στον ταγματάρχη Ροζάσκο τον ασυνήθη τίτλο του «Διοικητή της αστυνομίας της Αβεγιανέντα». Επειδή ακριβώς εκεί, στην Αβεγιανέντα, μια ζώνη ουσιαστικά βιομηχανική και εργατική, έχουν τις ρίζες τους οι αναρχικοί. Από εκεί ξεκινούν οι απεργίες, από εκεί ξεκινούν τα πάντα! Γι' αυτόν τον λόγο ο Ουριμπούρου λέει στον Ροζάσκο: πρέπει να ξεκαθαρίσουμε την Αβεγιανέντα.

Η πρώτη εμφάνιση του ταγματάρχη Ροζάσκο στην Αβεγιανέντα: δένει δυό κλεφτρόνια –που φωνάζουν την μάνα τους να τα βοηθήσει– σε ένα παγκάκι της πλατείας και διατάζει την εκτέλεσή τους δια τουφεκισμού. Ο Ροζάσκο είναι εκεί, παρών, δεν είναι δειλός· όταν δε το αίμα, αρχίζει να κυλά στο σώμα των δύο εκτελεσμένων, ο Ροζάσκο τρίβει

τα χέρια του σαν να θέλει να αποκαθάρει τον εαυτό του από το μίασμα των δύο καθαρμάτων που ήταν ανάξια να ζουν – και αποχωρεί.

Ο Ροζάσκο δεν θα εκκαθαρίσει την Αβεγιανέντα από τις χαρτοπαικτικές λέσχες και τα ύποπτα μαγαζιά που τα μονοπωλούν οι συντηρητικοί αρχηγοί των συμμοριών της συνοικίας, αλλά θα δράσει αποκλειστικά εναντίον των συνδικαλιστικών κύκλων. Από αυτήν την άποψη, τηρεί την υπόσχεσή του. Όταν ο Ροζάσκο κάνει το μπάνιο του, φορά το παντελόνι του, τις γυαλιστερές του μπότες, το σακάκι με τα διακριτικά του ταγματάρχη, το πηλίκιό του, ρίχνει μια τελευταία βιαστική ματιά στον καθρέφτη και βγαίνει έξω... τρέμετε αναρχικοί! Οργανώνει επιχειρήσεις «σκούπα» που θα μείνουν παροιμιώδεις: οι κλούβες συνωστίζονται στην είσοδο του αστυνομικού τμήματος της Αβεγιανέντα και το φορτίο τους ξεφορτώνεται στον δρόμο με σπρωξιές, επειδή είναι πάντα το ίδιο: Γαλικιανοί, Καταλανοί, Ιταλοί, Πολωνοί, Βούλγαροι, ακόμη και μια ομάδα Γερμανών οι οποίοι έχουν δημιουργήσει έναν σύλλογο χορτοφάγων και δεν εμπνέουν καμία απολύτως εμπιστοσύνη.

Κάθε φορά που εκρήγνυνται μια βόμβα στην Αβεγιανέντα, νέα «σκούπα». Δεν τους αφήνει σε χλωρό κλαρί. Και όταν ο Ροζάσκο θέλει να «κελαηδήσουν», «κελαηδούν». Εφαρμόζει αλάνθαστες μεθόδους. Εκεί, στην Αβεγιανέντα, δεν υπάρχουν ούτε δικαστές, ούτε δικηγόροι που να μπορούν να τους βοηθήσουν. Τα συμφέροντα της πατρίδας είναι υπεράνω του Συντάγματος και υπεράνω αυτών που οι φιλελεύθεροι ονομάζουν ατομικά δικαιώματα. Ο ξένος αναρχικός που θα πέσει στα νύχια του Ροζάσκο, δεν θα ξαναπατήσει ποτέ το έδαφος της Αργεντινής: τον στέλνει στον Σάντσες Σορόντο που εφαρμόζει εις βάρος του τον 4144, τον νόμο περί αλλοδαπών· όμως ο Αργεντινός αναρχικός που πέφτει στα χέρια

του μεταφέρεται αμέσως ατμοπλοϊκώς στην Ουσουάγια. Και, φυσικά, ο Ροζάσκο αξιοποιεί πάντα την θανατική ποινή που καθιερώθηκε από τους πραξικοπηματίες του Σεπτεμβρίου: όποιος προβάλλει αντίσταση εκτελείται, το ίδιο και όποιος συλλαμβάνεται επ' αυτοφώρω.

Ωστόσο, αυτός ο απόστολος της βίας και της κρατικής τρομοκρατίας θα βρει μπροστά του κάποιον που χρησιμοποιεί επίσης ως μέθοδο την βία. Ονομάζεται Χουάν Αντόνιο Μοράν, είναι κρεολός από το Ροζάριο και ακραιφνής αναρχικός, τιμονιέρης στο επάγγελμα.

Ο Χουάν Αντόνιο Μοράν διαθέτει μια ξεχωριστή προσωπικότητα. Αυτός και ο Ουριόντο ανατρέπουν την άποψη, σύμφωνα με την οποία ο αγωνιστικός αναρχισμός της Αργεντινής είχε ως πρωταγωνιστές μόνον ξένους. Ο Μοράν θα εκλεγεί δύο φορές γενικός γραμματέας της Ομοσπονδίας Ναυτεργατών [Federazione Operaia Marittima], η οποία εκείνη την εποχή ήταν η ισχυρότερη εργατική οργάνωση. Ο Μοράν οργάνωσε απεργίες των λιμενεργατών οι οποίες ξεχώρισαν για την ιδιαίτερη βιαιότητά τους.

Αποτελεί το πρότυπο του αναρχικού της δράσης και όχι εκείνου που δημοσιεύει άρθρα στις εφημερίδες. Η απεργία είναι απεργία και δεν υπάρχει χώρος ούτε για αδιάφορους, ούτε για ουδέτερους –ούτε κάθεται στο γραφείο, στέλνοντας άλλους να περιφρουρίσουν την απεργία· όχι, βγαίνει ο ίδιος και τρέχει στο λιμάνι και, όταν βγαίνει, έχει πάνω του πάντοτε πιστόλι. Όταν τον βλέπουν, οι ναυτεργάτες που διστάζουν να απεργήσουν, εγκαταλείπουν αμέσως την εργασία τους· και αν δεν το κάνουν, ο Μοράν τους υποχρεώνει να το κάνουν. Μια φορά στην Λα Μπόκα, ο Μοράν βλέπει έναν απεργοσπάστη να εργάζεται σε ένα πλοίο. Αμέσως τραβάει το πιστόλι του, σημαδεύει μόλις πάνω από το κεφάλι του απεργοσπάστη και πυροβολεί. Το επιχείρημα

ήταν πειστικό. Ο απεργοσπάστης κατεβαίνει από το πλοίο και απομακρύνεται τρέχοντας.

Στις 12 Οκτωβρίου του 1928, ο Μοράν εμπλέκεται σε ένα σοβαρό επεισόδιο. Μια απεργία βρίσκεται σε εξέλιξη. Η εταιρεία Mihanovich χρησιμοποιεί κάθε μέσον για να λυγίσει την Ομοσπονδία Ναυτεργατών. Επιστρατεύει «ελεύθερους εργαζόμενους», οι οποίοι προστατεύονται από ομάδες της Πατριωτικής Λίγκας του Καρλές και από μπράβους, πολλούς από τους οποίους τους είχαν φέρει εκεί από την Παραγουάη. Τα γεγονότα στην ζώνη του λιμανιού εξελίσσονται ραγδαία. Το απόγευμα της πρώτης ημέρας της απεργίας, ο Χουάν Αντόνιο Μοράν βρίσκεται στην έδρα του συνδικάτου, όταν δύο ναυτεργάτες τον ειδοποιούν ότι στο μπαρ που βρίσκεται στην συμβολή των οδών Πέντρο ντε Μεντόζα και Μπραντσέν, υπάρχουν άνθρωποι της Mihanovich (και είναι περισσότεροι από 30), με επικεφαλής τους Παραγουανούς Λουτσιάνο Κολμάν και Πάμπλο Μπογκάντο, και ότι ο Κολμάν πριν λίγο είχε πει: «Ψάχνουμε τον Μοράν για να τον καθαρίσουμε».

Ο Μοράν ακούει σιωπηλός όσα του αναφέρουν οι δύο ναυτικοί, χωρίς να τα σχολιάσει. Λίγα λεπτά αργότερα, κατεβαίνει στην είσοδο του κτηρίου του συνδικάτου και ανταλλάσσει δυό-τρεις κουβέντες με τον αστυνομικό που από την γωνία παρακολουθεί την είσοδο των γραφείων του συνδικάτου. Όταν ο αστυνομικός στρέφει την πλάτη του, ο Μοράν ξεγλιστρά απαρατήρητος, και, λίγα λεπτά αργότερα, εμφανίζεται στο μπαρ όπου βρίσκονται οι άνθρωποι της Mihanovich. Κατευθύνεται αμέσως προς το μέρος του Κολμάν και του λέει: «Ξέρω ότι με ψάχνεις για να με σκοτώσεις· εδώ είμαι, εγώ είμαι ο Μοράν». Μόλις είπε αυτά τα λόγια, άρχισαν οι πυροβολισμοί. Στο τέλος θα καταμετρήθουν περισσότεροι από 30 κάλυκες. Όταν και πάλι βασιλεύ